

Månadens bild... Julklappen!

Julklappens historia sträcker sig från antika romerska gåvor till dagens tradition av att ge paket.

I Sverige var det ursprungligen en skämtsam tradition från 1600- och 1700-talen, där man knackade på någons dörr och snabbt kastade in en vedklabb eller docka som en "klapp", ofta med ett skämtsamt rim.

Man kunde vara utklädd med horn på huvudet och ett skinn på ryggen och bete sig lite allmänt stökigt!

Med tiden utvecklades detta till mer högtidliga gåvor och den moderna julklappen, med paket som läggs under granen, blev vanlig under 1900-talet.

Text och bild
PO Carlson

HEMBYGDSFÖRENINGEN
ÖNSKAR ALLA BETRAKTARE EN
RIKTIGT
GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR!

Månadens bild... Postiljonen.

Brevbärare eller postiljon är de postfunktionärer vilka beledsagar och övervakar den allmänna postgången.

Titeln postiljon användes redan 1636, men var då en synonym till postbonde.

1673 infördes särskilda postiljoner som befordrade post till häst vissa sträckor, och 1725 inrättades fast anställda postiljoner. Under 1800-talet blev postiljon en titel för de posttjänstemän som skötte postbefordran med postdiligens eller postkupéer på järnvägsvagn.

Brevbärare förekom i Stockholm redan på 1600-talet, 1693 fanns tre anställda brevbärare, men det dröjde innan brevbäring infördes på andra håll.

1850 inrättades brevbäring i Göteborg, och 1861 infördes brevbäring mera allmänt i de svenska städerna.

1878 infördes en lantbrevbäring i Sverige. Fram till 1904 bar lantbrevbärarna sabel, som en del av uniformen.

I Åby (Klippan) öppnades postkontor den 1 januari 1831.

Lantbrevbäraren Sture Malmgren, kallad "Blanchius" får representera brevbärarna i Klippan.

Sture föddes i Vedby och var verksam i början av 1900-talet.

Postväsendet genomgår stora förändringar. Hur ser framtiden ut för brevbärarna?

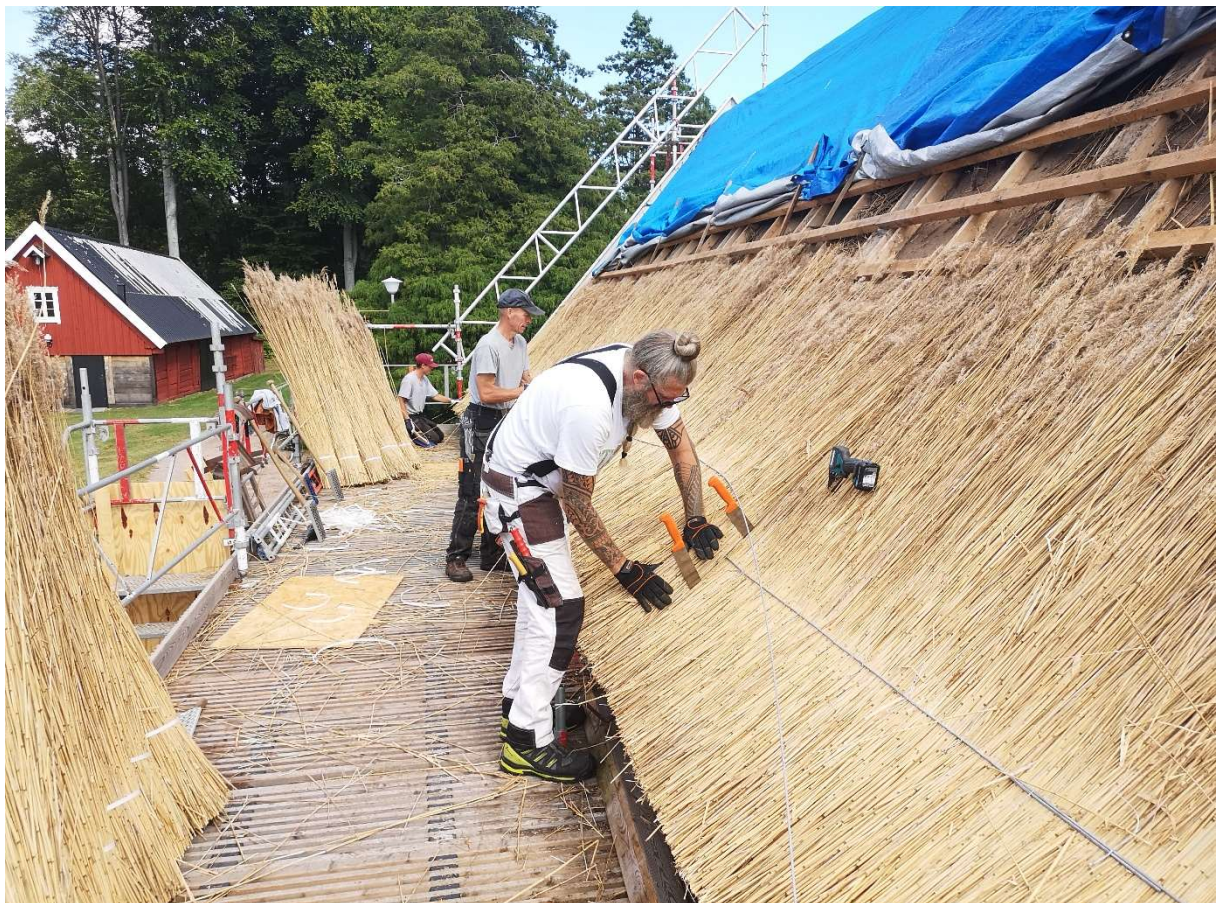
Kommer de att ersättas av digitala brevlådor som vi kommer att påtvingas?

Lantbrevbäraren
Sture "Blanchius" Malmgren

Text PO Carlson
Bild Axel Blomgren

Månadens Bild Vasstak

I mitten Nils Nilsson Timmer & Tak med sina två medarbetare, i färd med att binda fast kärvarna i takläkten.

Vasstak är en form av yttertak med strå av vass.

Det är troligtvis den äldsta typen av takbeläggning och används såväl i tropiska som tempererade områden. Det förekommer på alla kontinenter utom Antarktis.

Kunskapen att lägga stråtak har gått i arv från generation till generation sedan förhistorisk tid. Läggning av stråtak sker efter samma princip men kan ha regionala variationer i utseende eller byggnadstyp.

Det förekommer fortfarande i utvecklingsländer på grund av den låga kostnaden det innebär att använda den lokala vegetationen.

I historisk tid förekommer tre olika typer av vasstak i Sverige, sydsvenska, mellansvenska och nordsvenska. Det sydsvenska vasstaket, som förekommer i södra Sverige, är av samma slag som de tak som förekommer i Danmark och Tyskland. Här binds vassen vid slänor och läkt som vilar på takens åsar. Typen har tidigare inte förekommit så långt norrut, utan spreds ännu i slutet av 1800-talet till de nordligare trakterna av Sydsverige.

Vasstak är ett miljövänligt alternativ, dessutom kostnadseffektivt, man får det svalt på sommaren och varmt på vintern.

Västra takfallet på Össjö krog på Elfdalen är omlagt i veckorna som gått. I Sverige finns bara tjugo personer som lägger vass och halmtak professionellt. Nils Nilsson med företaget Timmer&Tak i Örkelljunga har tillsammans med sina medarbetare utfört arbetet på den gamla krogen.

Text och bild
PO Carlson

Månadens bild... Brygghuset

Brygghus var ursprungligen ett hus för ölbryggning, men begreppet har övergått till att alltmer avse tvättstugor.

Brygghuset vid Bjersgård är den enda byggnad av det gamla Bjersgård som finns kvar.

Bjersgård uppstod i senare hälften av 1400-talet, Brygghuset tillkom troligen omkring 1590. Det finns ett avsnitt i Torsten Hannrups bok

Bjersgårdsarkivet, kallat "När katten är borta dansar råttorna på bordet" som delvis handlar om huset.

Här bryggdes det alltså öl eller mjöd. I huset fanns en ovanligt stor pannmur, en inmurad koppargryta med eldstad ansluten till murstocken.

Grytan bestod av två delar och var ihopfalsad. Grytan är dock sedan många år borttagen.

Tvättstuga var det till in på 1940-talet, på gaveln mot Borgasjön fanns en brygga där kvinnorna klappade och sköljde tvätten. Här fanns också en stor stenmangel.

"Brygghuset" var det vanliga namnet som folket vid Bjersgård använde, medan klippanborna brukade använda "tvättstugan".

Foto. Egon Rangbo, text PO Carlson

Månadens bild...

”Kometerna”

Gråmanstorps IF bildades omkring 1930, grenarna var fotboll och dragkamp. Man hade året innan, 1929 börjat spela boll på Möllevången i Bjersgård, men det stod snart ganska klart att om man skulle kunna åstadkomma ett lag, måste man ha en bättre plan.

Skollärare Algot Hannrup och Erik Johansson från Bjersgårds kvarn var modigast och gick till baron Johan Gyllenstierna för att lägga fram frågan. Baron Johan delade deras åsikt, man kom fram till att vid ”Rydbergs grane” öster om stationen i Gråmanstorp var en lämplig plats för en fotbollsplan. Lagledare och en styrelse utsågs, föreningen bildades. Bonde Persson utsågs till lagledare.

Laget hade sin glansperiod under cirka fyra år.

”Kometerna” kom förmodligen av de framgångsrika åren!

Bakre raden fr.v.

Johan Larsson, Gustav Nilsson, Malte Nilsson (Mårtens), Erik Nilsson (Amalia), Bror Johansson (Gaisaren). Mitten Helge Mattsson, Thure Pålsson (Zicki), Hilding Ågren. Främst Albert Svensson, Hugo Tall, Ragnar Bengtsson

Månadens bild... En gatubild!

Året är 1960.

Nils Sjöholm var under 37 år skogsvaktare på Bjersgård. Han tillträdde tjänsten 1916 och var verksam fram till 1953.

1935 införskaffar Nils en Opel av årets modell, motoreffekten var blygsamma 23 hk.

Den var perfekt när han i tjänsten körde på småvägarna i Bjersgård, där det ibland krävdes hög frigång för att inte bli hängande på underredet.

Nils vårdade sin bil näst intill maniskt, bilen tvättades praktiskt taget dagligen och allt var nästan i originalskick när han, utan att betala nämnvärd mellanskillnad, bytte till en nästan ny bil 1960.

Den gamla fina bilen finns i dag på Fribrocks i Ängelholm som utställningsobjekt och är i ett fantastiskt skick.

Nils har här parkerat på Storgatan i Klippan, inte helt lagligt, vid Skandinaviska Banken, kanske för att införskaffa en dosa snus i Eskilssons tobaksaffär, som var belägen lite till höger utanför bilden.

Det ser lugnt ut på Storgatan som verkar vara en trygg miljö.

En mor har parkerat barnvagnen med sitt barn i, utanför Sigvard Thomassons Radio & TV, vem hade vågat det idag? Man har varit och gjort inköp i någon av affärerna. Varorna skvallrar om att tvättmedlet varit slut, kanske står det tvätt på programmet vid hemkomsten.

Men först ett besök hos Sigvard, kanske för inköp av en grammofonskiva med någon på den tiden känd svensk artist, kanske "Flickor bak i bilen" med Siw Malmkvist, som spelades in 1959 och släpptes på EP året därpå.

Foto. Egon Rangbo, PO Carlson

Text PO Carlson

Månadens bild juni 2025

Pressbyrån vid järnvägsstationen 1959.

1959 var jag sex år och minns att jag ibland hade en peng att "kladda" för. Eftersom vi bodde på Tingsgatan var det nära till stationen. Det var först och främst på söndagar som det var aktuellt för jag hade Liljas speceriaffär och Specerihörnan närmare, men det var inte söndagsöppet. Då knatade jag till stationskiosken med min peng. Som liten tös fick jag stå på tå för att få näsan över kanten där luckan fanns. I kiosken arbetade damer i arbetsrock som mor kände och de var alltid glada och trevliga. Jag lämnade min peng och började peka bland burkarna som stod synliga i fönsterna. En krona räckte lång med den tidens pengamått.

I kiosken såldes även tidningar och hade jag länsat far på en tillräckligt stor summa hände det att även en "Lilla Fridolf" fick följa med hem. Sen blev det att tjata på mor eller far att läsa högt ur tidningen för jag kunde inte läsa innan jag började skolan. Far gillade "Lilla Fridolf och hans stränga fru Selma" så han var inte svår att övertala, och han skrattade gott under tiden som högläsningen pågick.

I rummet intill kiosken fanns en telefon. Samtalen betalades i kiosken och sen var det bara att ringa. Pressbyrån var också ombud för Tipstjänst och kuponger för stryktips togs emot här. 1959 kostade det 40 öre per tippad rad, och det fanns penniglotter till försäljning för en tia, vilket var en rätt stor summa på den tiden.

Min mor, Elsie arbetade i kiosken under några år, men jag minns inte att jag var där inne någon gång. De andra damerna som var mors arbetkamrater var Birgit, Ann-Marie, Hjärdis, Rut och Gunborg. Dessa damer blev alla goda vänner till vår familj.

På bilden syns en liten tös med sin mor och kanske ska hon få något gott att ha med sig antingen på en tågresa eller med hem. Kiosken badar i sol och det sitter folk på bänken i järnvägsparken till höger om kiosken. En idyllisk bild från en svunnen tid, om än inte för så längesedan.

Foto Egon Rangbo. Text Margareta Flatemo

Månadensbild

Klippans första Brandbil 100 år

1925 köpte Klippans Kommun en brandbil av märket T Ford.

Efter lång och trogen tjänst hamnade den på Hembygdsföreningen.

Den går fortfarande att köra med och var med på invigningen av nya brandstationen Ljungbyhed.

År 1927 brann ladugården på Elfdalen upp och då var säkert den gamla trotjänaren med i släckningsarbetet

Text Nils Andersson

Foto Blomgren och Leif Olofsson

Månadens bild...De siamesiska ekarna!

Omkring år 1920 var fotografen Axel Blomgren och fotograferade det här säregna trädet, eller träden, som med eller utan hjälp, vuxit samman. Finns ytterligare ett foto, taget den 7 maj 1917, där även en man poserar mellan trädstammarna. (bild nr. 08901)

Den 23 mars 2025, cirka 105 år senare, fotograferades träden igen.

De har växt till sig ytterligare, den vänstra stammen mäter i brösthöjd cirka 2,6 meter i omkrets. Åldersmässigt uppemot 250 år gamla.

Den högra stammen, eller grenen, har gett med sig av någon anledning

Platsen är Forsmöllan, sydost om Klippan.

På västra sidan av kraftverksdammen, en kort promenad från parkeringen, på en naturskön

stig, hittar man träden.

På Google Maps är de benämnda som "Tvåbenta eken"

Foto. Axel Blomgren och PO Carlson

Text. PO Carlson

Kundgjörelse (Kungörelse, tillkännagivande)

Som tiden nu är inne, at Swin Creaturen böra vara ringade, på det inger skada på åcker (åker) och skog av dem må förosakas, hwaröfwer dock redan klagan förnumits (märkts) har Magistraten (förvaltningsmyndigheten i staden welat härigenom påminna alla them (dem) som några sådana Creatur) i staden hålla, at en slik laga skyldighet (att en sådan skyldighet enligt lagen) obrotsligen efterkomma (lyda) och utan drögsmåhl (dröjsmål genast) fullgjöra, emedan eljest (annars) alla the (de) Swin, som hädanefter Kunna befinnas ej wara försvarligen ringade, Komma at uptagas tå (då) ägaren jämväl (dessutom) therföre (därför) med wahnlig plickt (med sedvanligt straff) efter lag (enligt lagen) ansedd blifwa.

Som härmed för efterrättelse tillkjänna gifwas

Helsingborgs Rådhus d. 7. Martui 1761

Borgmästare och Råd

Den här kungörelsen har en av våra medlemmars i sin ägo, den är handskriven och väldigt svår att tyda.

En som inte hade problem med detta var Torsten Hannrup som transkriberat kungörelsen.

Om vi kunde se några hundra år tillbaka i tiden, skulle vi upptäcka en småstad så främmande

från våra begrepp, att man har svårt att göra sig en riktig föreställning om det.

Grisar och även andra kreatur strövade fritt omkring i städerna. Grisarna som av sin natur bökade i jorden efter något ätbart, vållade förstås stor skada och förhindrade växtligheten.

Grisarna skulle därför när tjälen släppt ur jorden, förses med nosringar, som skulle förhindra bökandet, på grund av att det gjorde ont i trynet!

Tornväktaren, som hade hand om ringningen, skulle ta hand om de lösa kreaturen, som inte var

ringade, och om man fick fatt på dem, så skulle hälften av grisen gå till de fattiga i hospitalet och

den andra hälften till fasttagaren.

Då det inte var så trevligt att svinen strövade omkring på gatorna fick borgarna att fr o m år 1761, varje morgon klockan 6, föra bort svinen utanför tullarna. Där väntade svinvakterskor, som skulle se till att svinen betade på utmarken.

Text PO Carlson. Bild okänd

Månadens bild... Trafiksignalen

Den första trafiksignalen i världen, bestående av en gaslykta med rött och grönt glas som roterades av en polisman installerades den 10 dec 1868 i London. Någon månad senare exploderade emellertid lyktan varpå försöket avbröts.

5 aug 1914 blev Cleveland i USA den första orten i världen med elektriska trafiksignaler med rött och grönt samt varningssignal. 1920 fick även New York och Detroit trafiksignaler, som då hade utvecklats till röd, grön och gul färg.

Engelsmännen utvecklade också elektriska trafiksignaler efter den exploderande gaslyktan, den första kom 1926 och sattes upp vid Piccadilly Circus, året efter hade man utvecklat den första automatiska trafiksignalen.

I Sverige togs trafiksignaler i drift 1925 i Stockholm när en anläggning i korsningen Vasagatan/Kungsgatan började reglera trafiken. Signalväxlingen styrdes av en polisman på platsen.

Till Klippan och det vi i dag kallar Preem-korset kom trafiksignalen 1976.

På väg 21 mellan Helsingborg och Kristianstad leddes genomfartstrafiken på Storgatan och Vedbyvägen genom samhället.

Redan 1965 debatterades trafiksituationen i centrala Klippan, tre ställen ville man ha trafiksignaler, varav två i centrala delen, samt då OK korset.

Kommunalnämnden ville dock inte sätta upp signaler på köpingens bekostnad. Ärendet bollades fram och tillbaka med Vägförvaltningen.

Vad gäller OK korset står att läsa ur ett protokoll från trafiksäkerhetskommittén efter att Vägförvaltningen tydligt utformat och byggt om korsningen, utan signaler.

Kommittén anser att den nya utformningen som gjorts av denna korsning ännu inte prövats tillräckligt länge, kommittén tycker även att anordningen fungerar och menar att trafiksignaler inte kan sättas upp överallt där människan som trafikant direkt felar.

Det dröjer alltså till 1976 innan korsningen förses med trafiksignaler.

Cyklisten på övergångsstället verkar lite avvaktande, har lastbilschauffören observerat signalen?

På andra sidan gatan står en svart Mercedes parkerad längs huset. Den tillhör cykelhandlare Ingvar Rundgren, som dock inte bodde i huset bakom bilen. Ingvar bodde i huset bortom, det med gaveln mot gatan. Cykelaffären var inhyst i huset bakom bostaden. Huset bakom bilen, som för övrigt var en Mercedes 220 S årsmodell 1964, ägdes av Erik "Kille" Gustafsson, huset bestod av två lägenheter. Sist boende i den högra lägenheten var William Bolmgren som var tapetserare. När huset revs är obekant.

Text PO Carlson, foto Bo Widberg 1976

Månadens bild... "Väven"

Bilden är tagen av Egon Rangbo i Mars 1959

Vad en väv är vet troligtvis de flesta människor. Men i järnvägsvärlden betyder inte "väv" detsamma som vi spontant tänker på.

Nej, det är en förkortning av "vägvakt"

Vi förflyttar oss bakåt i tiden få järnvägslinjen Klippan - Eslöv var aktiv, närmare bestämt till Nybygget, sydost Klippan, här finns en järnvägs korsning med vägen Nybygget - Vedby, som hade vägvakt. Det är för övrigt samma plats som idag dressincyklingen till Ljungbyhed utgår ifrån. Spåret är alltså fortfarande användbart, åtminstone för dressiner. Linjen sköts av föreningen Veteranjärnvägen i Klippan.

Bemanningen bestod av två ordinarie och en extra vakt.

Vägvakten på bilden heter Agnes Ljungdahl, från Nybygget, som vid tillfället hade jour.

På vardagarna kom första tåget 05.23 och sista 20.45. På söndagarna däremot hade "väven" jour ända till klockan 00.01 då sista, eller rättare sagt första, tåget kom.

Arbetet bestod i att stänga grindarna på båda sidor då tågen passerade.

På grindstolpen finns en lykta som troligtvis avgav ett rött sken under den mörka delen av dygnet. Vakten hade även tillgång till en liten stuga, som utgjorde skydd för dåligt väder. En liten skorsten på taket skvallrar om att det kanske även fanns en liten kamin att elda i då man hade juren.

Järnvägslinjen började med sträckan Klippan – Röstånga, invigd 1892. Ett viktigt syfte då var att förenkla militära transporter till exercisplatsen i Ljungbyhed. Som mest, på 1920-30 talet, rullade ett 20 tal persontåg dagligen på linjen.

Persontrafiken lades ned 1961, dock kvarstod viss godstrafik till Krigsflygskolan F5 i Ljungbyhed fram till 1980.

Mer om järnvägslinjen hittar man på...

https://www.historiskt.nu/normalsp/hhj/nedlaggning_kl-es.html

Text PO Carlson